

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

12 – 13 жовтня 2017 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Видання присвячене

115-річчю Одеської національної академії харчових технологій

**та 5-річчю Навчально-наукового інституту прикладної
економіки і менеджменту ім.Г.Е.Вейнштейна**

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції 12-13 жовтня 2017р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2017. – 291 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Ангелов Г.В. – д-р філософії, проф., Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., доц., Купріна Н.М. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. – к.с.н., доц., Савенко І.І. – д.е.н., проф.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 3 від 03.10.2017 р.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису
Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність
наданих матеріалів

про джерела прав і обов'язків індивідів займає вчення про їх природне походження. За сотні років теоретичної роботи з проблем права поняття "природне" втратило своє суворе значення природного, що позначає зовнішній світ, що оточує людину, або його організм як соціобіологічної істоти. Сьогодні, говорячи про природні права, автори найчастіше мають на увазі, що права дісталися людям без будь-яких зусиль з їхнього боку, притаманні їм просто в силу причетності до людського роду. Для здобуття цих прав індивідам не потрібно що-небудь робити, здійснювати будь-які вчинки і т. П. У цій ілюзії байдикування і полягає секрет привабливості так званої теорії природних прав людини. Насправді ні в філософській, ні в юридичній науці не склалося наукової теорії природних прав людини. Місце систематичного знання займають декларативні положення і установки.

Кожне право обтяжене обов'язками. Саме тому права не є абсолютними і можуть бути обмежені в більшій чи меншій мірі. Створення та підтримка гармонійних відносин в суспільстві вимагає в тому числі не тільки поваги до прав людини, а й виконання ним певних обов'язків. А надмірна увага до прав і відтискування на другий план обов'язків людини, так само як і здійснення прав за всяку ціну, викликають несприятливі наслідки для взаємин між індивідами і суспільством. Відсутність визначення основних обов'язків людини на тому ж рівні, що і його прав неминує призводити до переваги в бік вимоги негайного і беззастережного здійснення тільки його прав. Такий підхід, як своєрідне спотворення особистісної орієнтації, може призвести до вчинення злочинів, а акцентування ж прав людини без відповідної ухвали обов'язків може стати криміногенним фактором.

Література

1. Нешатаева Т. Н. Решения Европейского Суда по правам человека: новеллы и влияние на законодательство и правоприменительную практику: моногр./Т.Н. Нешатаева. - М.: Норма: Инфра-М, 2013. - 304 с.
2. Паліюк В.П. Стаття 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: українське законодавство та судова практика / В. П. Паліюк. – Миколаїв : Іліон, 2010. – 556 с.
3. Пастухова Л. В. Європейський механізм забезпечення прав людини / Л. В. Пастухова. – Сімф. : Таврія, 2009. – 224 с.
4. Практика Європейського Суду з прав людини. Рішення. Коментарі / Укр. правнича фундація. – К. : Укр. центр правничих студій, 1999–2008, 2011–2013.

РОЛЬ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ У РОЗБУДОВІ: ПРОБЛЕМИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Орлова В. О., к. ю. н., ст. викл., Михайлова В. Л., к. ю. н., ст. викл.
Одеська національна академія харчових технологій

Останні десятиліття стає зрозумілим, що суспільні перетворення пов'язані, в першу чергу, зі змінами у свідомості людини. На тлі суспільних перетворень та їх трансформацій у системах освіти важливу роль відіграє питання формування

громадянина, його громадянської культури, освіченості у правовому, суспільному та політичному полі. Питання громадянської освіти постає в даному аспекті одним з ключових. Особливу роль у виокремленні громадянської освіти, як сектору, відіграють ті процеси, що пов'язані з інтеграцією України у європейський та світовий освітній простір. Адже пріоритетом нашої країни проголошується саме формування свідомого, активного, демократичного громадянина, здатного жити та діяти у громадянському суспільстві, що постійно оновлюється і розвивається. Сплеск інтересу та важливості громадянської освіти, пов'язаний, насамперед, з тими процесами, що відбуваються на світовій арені сьогодні. Серед них: зміни на геополітичній мапі світу; відродження демократій; встановлення нових, демократичних урядів та політик; зміни у суспільній свідомості; виокремлення загальнолюдських демократичних цінностей; реформи у суспільному, економічному, політичному житті; реформи в освітніх системах тощо. Останнім часом в суспільстві відчувається певний скепсис щодо розбудови політики демократії та інституту прав людини. Особливо це очевидно серед молоді, покоління, що покликане будувати суспільні стосунки, бути відповідальними за власне життя та життя інших, брати активну участь у розбудові демократичних інститутів у державі. Сьогодні відчувається брак громадянської свідомості молоді на тлі розбудови демократичного простору держави. Дана ситуація спостерігається внаслідок багатьох факторів, серед яких один з важливих – недостатня обізнаність та поінформованість щодо основ демократичного громадянства, важливості та дієвості інститутів прав людини, верховенства права та ролі молоді у цих процесах. Отримати важливі знання стосовно демократичного громадянства та демократичних принципів співіснування можливо не тільки за умови викладання в у вищих навчальних закладах предметів громадянсько-ознавчого циклу, а й через активну участь в демократичних процесах, серед яких: студентське самоврядування, участь у проектах, що спрямовані на підтримку та запровадження основ демократії в навчальних закладах. Проблема громадянської освіти привертає увагу як дослідників та розробників з країн, що належали до соціалістичного табору, так і країн з розвинутою демократією. Важливим сьогодні вбачається здійснення аналізу того досвіду, що сьогодні може бути виокремлений як успішна практика та застосований для вирішення багатьох проблем у сфері виховання громадянина демократичної культури. В країнах Європи та світу сьогодні стали вже загальноживаними ті поняття, що стосуються знань та компетентностей у, що тісно пов'язані з поняттям громадянської освіти. Саме погляди на поняття «громадянин», «участь у прийнятті рішень», «відповідальність», «свободи» та інші є у фокусі змістового наповнення курсів та проектів з громадянської освіти. Останні роки на міжнародній арені з'явилась низка ініціатив, що остаточно виокремили та підкреслили важливість освіти громадянина демократичного суспільства. У прийнятій Радою Європи у 2010 р. Хартією освіти для демократичного громадянства та освіти прав людини проголошується необхідність та важливість для кожної країни «виховання, підготовки, інформування, практики та діяльності, спрямованих на передачу знань, навичок та усвідомлення, а також на розвиток поведінки, розширення можливостей

здійснювати й захищати свої демократичні права та відповідальність у суспільстві, цінувати багатоманітність, відігравати активну роль в демократичному житті з метою просування й захисту демократії та верховенства права». Фактом залишається й те, що освітяни, на жаль, по-різному підходять до результатів, які має отримати учень внаслідок вивчення предметів громадянознавчого циклу. Більше, як в Україні, так і в країнах постсоціалістичного табору переважає енциклопедичний підхід, який не надає необхідних навичок та компетентностей реалізовувати отримані знання на практиці незважаючи на те, що громадянська компетентність є складовою освітніх стандартів, що прийняті з останні два роки [1, с. 106].

Вважається, що конституційний процес займає центральне місце серед інших видів юридичного процесу. Під ним розуміють зазвичай процес створення, трактування, а також реалізацію норм конституційного права, під час якого відбувається взаємодія різних юридичних суб'єктів: посадовців різних рівнів, державних інституцій, міжнародного співтовариства, різноманітних організацій, громадськості. Роль правової освіти в конституційному процесі є маловивченою проблемою, в науковій літературі відсутнє її чітке визначення та завдання.

З огляду на вищевикладене, можна висунути твердження, що роль правової освіти в конституційному процесі є досить актуальною проблемою, в тому числі, і для України, оскільки останнім часом у Верховній Раді та в цілому в суспільстві постійно постає питання зміни окремих конституційних норм, а деякі експерти заявляють про необхідність її повного переформатування. Постійно ведуться публічні дискусії за участю представників владних органів щодо необхідності внесення змін до Конституції України. Звісно, актуалізується ідея, що суспільство має в той чи інший спосіб отримати певні знання, розуміння необхідної юридичної термінології, уявлення про етапи та мету конституційного процесу.

Одна з пануючих позицій в науковій літературі належить вченим, які вважають правову освіту елементом загальної соціалізації особи. Наприклад, І. П. Коваленко розглядає правову культуру як продукт правової соціалізації особистості. Правова освіта в такому ракурсі виступає як складова частина правової соціалізації особистості як процесу формування її правової культури. Правова культура в рамках такого підходу тлумачиться як сукупність стереотипів правової свідомості та поведінки, а правова соціалізація є невід'ємною складовою загальної соціалізації особистості. Підхід до правової освіти, проаналізований вище важко поставити під сумнів. На його користь свідчить той факт, що в Україні населення досить слабко соціалізоване з цієї точки зору. Наприклад, на 2014 р., лише кожен десятий громадянин повністю був знайомий з текстом Конституції. Близько половини (49%) опитаних – знайомі частково. 40% опитаних – з текстом Основного Закону не знайомі зовсім. Подібні оцінки висловлювалися й у листопаді 2014 р., отже, за півроку кардинальних змін в обізнаності громадськості з текстом Конституції не відбулося. На Сході і на Донбасі рівень обізнаності з Конституцією є помітно нижчим, ніж в інших регіонах. Також у суспільстві немає усталеної думки стосовно необхідності зміни чинної Конституції: за її зміну висловилися 41% громадян, проти – 23%, не змогли відповісти – 36% опитаних. Порівняно з листопадом 2014 р., дещо більше стало тих, хто вважає, що

Конституцію змінювати не потрібно. Серед тих, хто вважає, що Конституцію потрібно змінювати, 60% виступають за внесення до неї часткових змін (у листопаді 2014 р. – 69%). 36% громадян вважають, що слід прийняти нову Конституцію [2, с. 22-23]. Значна кількість громадян України практично не знайомі із своїми правами, мають нечіткі уявлення про правову систему держави, не мають адекватних моделей правомірної поведінки. У житті вони частіше за все дослухаються до власної інтуїції, традицій, досвіду. Відомості про правові норми, зміни в законодавстві, що поширюються газетами, радіо, телебаченням та іншими засобами масової інформації, з різних причин можуть мати суттєві прогалини та серйозні деформації. Отже, дані факти дозволяють стверджувати, що Україні як незалежній та суверенній державі конче потрібна продумана стратегія правової освіти населення. Прийняття Президентом України 18 жовтня 2001 р. Національної програми правової освіти було закономірним та важливим кроком. Вона передбачала створення необхідних умов для набуття широкими верствами населення правових знань та навичок у їх застосуванні, забезпечення доступу громадян до джерел правової інформації, а також визначила основні напрями правоосвітньої діяльності та першочергові заходи щодо їх реалізації. Метою програми було задекларовано «підвищення загального рівня правової культури та вдосконалення системи правової освіти населення, набуття громадянами необхідного рівня правових знань, формування у них поваги до права» [2, с. 22-23].

Процес розробки конституції передбачає багатоваріантність при вирішенні дуже складних проблем. Тим, хто відповідає за вибір остаточного кроку, зазвичай потрібен значний обсяг інформації, пов'язаний з цим питанням. У конституційному процесі, що характеризується широкою участю, громадян відповідної країни просять зробити свій внесок в обрання того чи іншого варіанту її розвитку. Цей вибір може поширюватися на питання, надто складні для розуміння більшості громадян. Численні задачі та заходи, пов'язані з прийняттям конституції, складніше змінити, ніж звичайний закон. Без доступу до інформації про конституційний процес або знання щодо конституційного вибору, а також базових громадянських знань, більшість представників громадськості будуть мати недостатньо можливостей для того, щоб реально брати участь у процесі. У результаті громадянська освіта знаходиться в центрі конституційного процесу, що залучає до широкої участі. Після прийняття документа підготовка громадян означає зміцнення їх можливостей та знань у діяльності, що стосується державних справ та застосування і захисту прав, на які поширюється конституція. Важливо відзначити, що участь у процесі також є формою громадянської освіти і може змінювати погляди і переконання та виховувати, якщо процедура заслуговує на довіру. Оскільки конституція впливає на всіх людей в країні, вона повинна представляти найширші верстви: всі вікові категорії (від школярів до літніх людей) і всі наявні значні групи в суспільстві, незалежно від класу, культури, етнічного походження, релігії або будь-яких інших ознак. Слід надавати пріоритет тим, хто рідко залучається до політичного життя країни.

У деяких конституційних процесах створюється національна навчальна програма; громадянське суспільство і національні лідери погоджуються слідувати їй та навчаються її використовувати. Має бути виділено достатньо часу для

навчання викладачів, щоб вони ефективно подавали зокрема, питання стосовно використання методів участі. Щоб чітко визначити обов'язки та відносини, розробники конституції можуть укладати меморандуми про взаєморозуміння з закладами, що надають освітні послуги, яким, у свою чергу, також може знадобитися підписання кодексу поведінки. Також іноді створюються механізми спостереження за тим, чи реалізується громадянська освітня програма ефективно і відповідним чином. Орган, що займається розробкою конституції, встановлює добрі робочі відносини із громадянським суспільством та засобами масової інформації, впроваджуючи ефективну і корисну програму громадянської освіти, часто сприяє створенню прецеденту відкритої і демократичної участі в майбутньому врядуванні. Це сприяє тому, що й орган-розробник, і сам конституційний процес розглядаються як більш надійні, доступні і прозорі. Суспільство може іноді самостійно брати ініціативу по відношенню до громадянської освіти. В ідеалі має бути координація з офіційним процесом. Тим не менш час від часу орган, що розробляє конституцію, може провадити підхід «згори-вниз» без особливої зацікавленості у залученні громадськості. В такому разі громадянське суспільство може самостійно діяти для просування процесу участі [3, с.83-85].

Прикладом успішного розвитку правової культури можуть слугувати США. Основними напрямами змісту громадянського виховання у цій країні є формування політичної культури, правосвідомості, культури міжетнічних стосунків, мотивації до праці, усвідомлення моральних цінностей, забезпечення розуміння свободи. Особливої актуальності набула ідея полікультурного виховання, спрямованої на підготовку громадянина до життя у багатонаціональному середовищі. Це зумовлено тим, що американська система громадянознавства орієнтується на виховання "громадян світу", а не обмежується етноцентризмом.

Важливим напрямом громадянського виховання є розвиток культури міжетнічних стосунків, що передбачає вміння толерантно спілкуватися з різними етнічними групами та поважати їхню культуру. Успіх міжкультурного спілкування залежить від розуміння учасниками цих відмінностей. Ще одним напрямком громадянського виховання є розвиток мотивації до праці, прищеплення дитині поваги до праці та усвідомлення її ролі у житті індивіда. Громадянські навички формуються через обов'язок громадян знати свої права та виконувати свої обов'язки. Для цього їм необхідно мати не лише необхідні знання, але й набути певні інтелектуальні та практичні навички участі у суспільному житті. Громадянська позиція виробляється поступово у процесі розуміння дитиною того, що відбувається у світі, та передбачає її становлення як незалежного члена суспільства, добровільне дотримання стандартів поведінки, усвідомлення політичних та економічних обов'язків, участь у суспільних подіях, усвідомлення підтримки конституційної демократії, визнання людської гідності. Громадянська позиція є надзвичайно важливою для повноцінного функціонування політичної системи та індивіда, вдосконалення суспільства [4].

Політична освіта також має поширюватись одночасно на всі покоління громадян, оскільки свобода політичного вибору, як фундаментальна умова

демократії, охоплює індивідуальні і колективні аспекти самоуправління або автономії. Вся освітня система має відповідати духу, потребам і цілям демократичного суспільства і бути зорієнтованою на формування активної, автономної, незалежної, уповноваженої, не патерналістської особистості, яка почуватися і сприймається суспільством як самостійна цінність, а інтереси її визнаються пріоритетними. На кожному рівні політична освіта має бути спрямована підвищення громадянської компетентності і громадянської відповідальності особи, сприяти аргументованому прийняттю фундаментальних цінностей і принципів демократії. Мета політичної освіти дорослих відрізняється від громадянської освіти юнацтва тим, що це є політичне інформування, забезпечення участі людей у суспільних справах, а у випадку ж з громадянської освітою – політична соціалізація юнацтва. Зміст цих різновидів політичної освіти полягає відповідно у поясненні поточних подій, політичних рішень, суспільних проблем і способів їх подолання та, з іншого боку, у наданні політичних, економічних, юридичних, психологічних, етичних тощо знань [5, с. 29].

Література

1. Аналітичний звіт «Сучасний стан громадянської освіти в Україні» (Іванюк І.В., Овчарук О.В., Терещенко А.Б.). – Київ: ГО «Об'єднання «Агенція розвитку освітньої політики», 2013. – 104 с.
2. Осадча І. А. Роль правової освіти в конституційному процесі / І. А. Осадча // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2016. - Вип. 38(1). – С. 55-58.
3. Брандт М., Коттрелл Дж., Гай Я., Реган Е. Розробка і реформа конституції: вибір процесу [переклад з англ. Дудченко А.] / М. Брандт, Джилл Коттрелл, Яш Гай, Ентоні Реган. – К.: Interpeace, 2011. – 334 с.
4. Ковальчук В. Виховання громадянської свідомості молоді в контексті освітніх реформ: досвід США [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://education-ua.org/ua/porivnyalna-pedagogika/466-vikhovannya-gromadyanskoji-svidomosti-molodi-v-konteksti-osvitnikh-reform-dosvid-ssha>
5. Бойчук, М.А. Запровадження громадянської освіти в Україні як необхідна умова виховання демократії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://novyn.kpi.ua/2011-1/05-filos-Vojchuk.pdf>.

КОМПАРАТИВІСТСЬКИЙ ЕКСКУРС У СУТНІСТЬ ДОГОВОРУ У НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТАХ ДЕЯКИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ

Осадча І. А., ст. викладач

Одеська національна академія харчових технологій

Ступінь наукової розробленості питань укладення, зміни та розірвання договору в Україні є досить низькою. Протягом останніх десятиліть інститут договору із запропонованої нами точки зору практично не вивчався, а тому не було запропоновано оптимальних способів його застосування на практиці. З часу переорієнтації економічної системи України було опубліковано декілька наукових статей та праць з цієї тематики (О.В. Дзера, А.С. Довгерт, Н.С.

61. РОЛЬ КУЛЬТУРНОГО ТА ЕКОНОМІЧНОГО ФАКТОРУ У ПОКРАЩЕННІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ 172
Хмура О. Г.
62. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ 174
Купріна Н.М.
63. СТРУКТУРИЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ «ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА» 177
Покровська Н.М.
64. МАРКЕТИНГОВЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ 181
Бондаренко С.А.
65. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ 184
Васьковська К.О.
66. ОСОБЛИВОСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ 186
Дідух С.М., Слюсаренко К.С.
67. ДІАЛЕКТИКА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОЮ СПРАВЕДЛИВІСТЮ 3 189
Ангелов Г. В., Кирилук О. С.
68. РОЛЬ КУЛЬТУРИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ 193
Ангелов Г. В., Соловей А. А., Шубаба М.
69. СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУЧАСНОГО МЕНЕДЖЕРА 197
Ангелов Г.В., Соловей А.О.
70. СЕМЬЯ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ И ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ 201
Ангелов Г.В.
71. ГРАЖДАНСКОЕ ОБЩЕСТВО И СОЦИАЛЬНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ МАСС 209
Ботика Т.С.
72. ВСЕ НАЧИНАЕТСЯ С ДЕТСТВА: ВОЗРАСТНАЯ СПЕЦИФИКА ФОРМИРОВАНИЯ ТРУДОЛЮБИЯ 212
Ханс – Курт Либерштет, Ангелов Г.В., Алхури Юсеф
73. СІМ'Я У ФОКУСІ ФІЛОСОФІЇ СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ 216
Іванов Є. В.
74. ЩОДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МОЛОДОГО ВЧЕНОГО ТА ІНЖЕНЕРА 221
Лар'яновський І.С.
75. САМОРЕАЛІЗАЦІЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ СФЕРІ 225
Михайлова В.Л., Мельник Ю. Н., Ихтияр Самет (Турція)
76. ENHANCEMENT OF EMPLOYEES' MOTIVATION WHILE IMPROVING MANAGEMENT SYSTEM 229
O. Muhailovska
77. ДІАЛЕКТИКА ВЗАЄМВІДНОСИН ПРАВ ТА ОБОВ'ЯЗКІВ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ 234
Мордовець М. В.,
78. РОЛЬ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ У РОЗБУДОВІ: ПРОБЛЕМИ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ 237
Орлова В. О., Михайлова В. Л.
79. КОМПАРАТИВІСТСЬКИЙ ЕКСКУРС У СУТНІСТЬ ДОГОВОРУ У НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТАХ ДЕЯКИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ 242
Осадча І. А.
80. СОЦИАЛИЗАЦИЯ И САМОИДЕНТИФИКАЦИЯ ЛИЧНОСТИ В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ 245
Стояно О.А.
81. ПІДВИЩЕННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ НАРОДУ – ДОМІНАНТНИЙ НАПРЯМОК ЇЙОГО САМООЧИЩЕННЯ ВІД КОРУМПОВАНOSTІ 249